

A magyar **gazdaság** teljesítményének változása követi a világgazdaság tendenciáját, amit az élénk, bár kissé lassuló növekedés jellemez. Ugyanakkor a magyar GDP növekedési üteme továbbra is jelentősen meghaladja az Európai Unióét. A belföldi felhasználás a termelésnél gyorsabb ütemben nőtt, a fejlődés motorja a felhalmozás volt. Emelkedett a fogyasztás is.

Az **ipari** termelés szeptemberi élénkülése legfőbb piacunkon, az Európai Unióban átmenetinek bizonyult, és októberben folytatódott a növekedés ütemének lassulása. A növekedés mértéke lényegében megegyezik az év első tíz hónapjának átlagos ütemével. A tízhavi növekedés motorja az ipar exporttértékesítése volt, a belföldi értékesítés mérséklődött. A termelékenység a termelés üteménél gyorsabban nőtt. Az **építőipari** termelés – az épületek építésének csökkenése ellenére, elsősorban az útpépítések hatására – emelkedett.

A **mezőgazdasági** termelői árak az utóbbi hónapokban az élő állatok áremelkedésének dacára esnek, ami értékesítési és tárolási nehézségekre utal. A mezőgazdasági reáljövedelem – többek között a támogatások növekedésének hatására – számottevően nőtt az előző évhez képest.

A **kiskereskedelmi** forgalom a tavalyinál ugyan lassabban, de figyelemre méltó ütemben emelkedett az év első tíz hónapjában.

A exporthoz viszonyított relatív **külkereskedelmi** hiány megegyezett az egy évvel azelőttivel. Az **államháztartás** hiánya jóval több, mint tavaly.

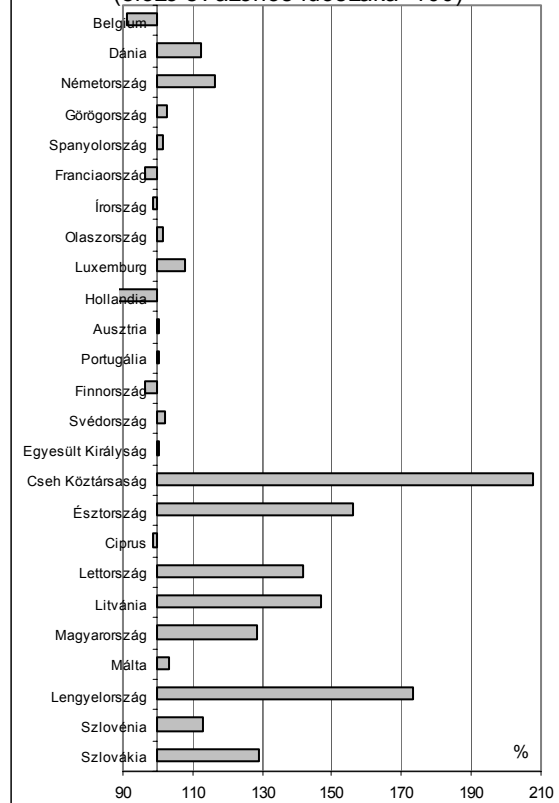
A **foglalkoztatottak** száma az utóbbi három hónapban kevesebb, míg a munkanélkülieké több volt, mint az előző év azonos időszakában. Január–októberben a foglalkoztatottak és a munkanélküliek száma megegyezett az előző év azonos időszakival.

Agrárjövödelmek az EU-ban

2004-ben az Európai Unió országaiban egy év alatt 3,3%-kal nőtt az egy főre eső mezőgazdasági reáljövedelem. A növekedést több tényező befolyásolta: a mezőgazdasági termelés reálértéken számolt növekedése (2%), az input-költségek emelkedése (2,5%), a nem termék-specifikus adók, illetve a nem termék-specifikus támogatások növekedése (4,4 illetve 3,4%), valamint a mezőgazdaságban dolgozók számának folyamatos csökkenése (-1,5%).

A mezőgazdasági jövedelmek növekedésének mértéke éles különbségeket mutat a régi és az új tagországok vonatkozásában. Az EU15-ökben 0,8%-kal, míg a 10 új tagország átlagában 53,8%-kal nőtt az egy főre eső mezőgazdasági jövedelem. Az új tagországok vonatkozásában a kiemelkedő növekedés elsősorban a támogatások 244%-os növekedésének köszönhető. Az EU15-k közül a legnagyobb növekedést Németországban (16,6%), Dániában (12,2%), és Luxemburgban (7,8%), míg a legnagyobb csökkenést Hollandiában (-11,5) és Belgiumban (-8,8%) regisztrálták. Az új tagországok közül a Cseh Köztársaságban (107,8%), Lengyelországban (73,5%) és Észtországban (55,9%) emelkedtek legjobban az agrárjövödelmek, és mindössze Ciprus esetében figyeltek meg csökkenést (-1,4%). **Magyarország** esetében 28,3%-os volt a növekedés.

1. ábra: Egy főre eső mezőgazdasági jövedelmek változása
(előző év azonos időszaka=100)

Bruttó hazai termék

Magyarország bruttó hazai terméke 2004 III. negyedévében 3,7%-kal, az első három negyedévben pedig 4,1%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva.

A gazdasági növekedést a termelési oldalról alapvetően az árutermelő ágazatok, azon belül is a mezőgazdaság teljesítmény-növekedése húzta. A GDP felhasználási oldalán legdinamikusabban a felhalmozás (lényegében a beruházás) nőtt. A belföldi felhasználás kétharmadát kitevő lakossági fogyasztás növekedése kissé alatta maradt a GDP növekedési ütemének, a közösségi fogyasztás pedig csökkent.

Ipar

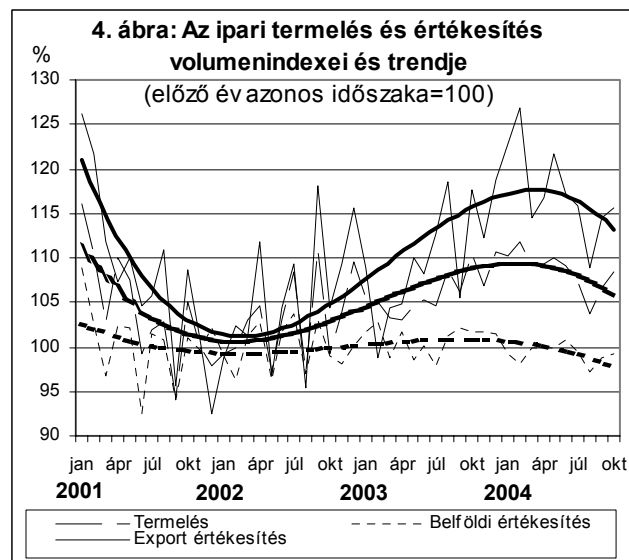
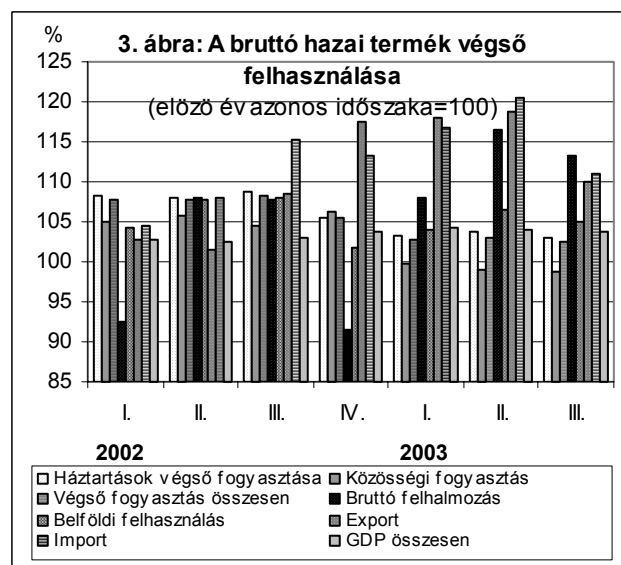
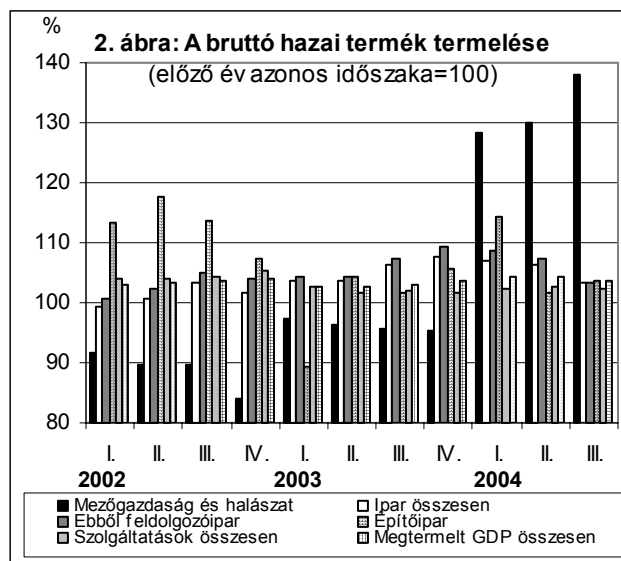
Az ipari termelés 2004 októberében 5,7%-kal, az év első tíz hónapjában 8,5%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva.

A termelési volumen növekménye továbbra is teljes egészében az export teljesítményéből származik. 2004 első tíz hónapjában az ipari export 17,1%-kal, októberben 11,8%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az idei exportteljesítmény mintegy kétharmadát a feldolgozóipar két ágazata adta. A január-októberi időszakban a feldolgozóipar legnagyobb exportörének számító, a feldolgozóipari kivitel több mint 42%-át képviselő villamos gép, műszer gyártásának exportvolumene 26,3%-kal bővült. A feldolgozóipari export másik meghatározó ágazata, a feldolgozóipari kivitelből 22%-kal részesülő járműgyártás 13%-kal növelte külpiaci eladásait.

Az ipar január-októberi belföldi értékesítése az előző év azonos időszakához viszonyítva 0,9%-kal csökkent.

Külkereskedelem

2004 első félévében a külgazdasági folyamatokban folytatódott a 2003 III. negyedévében elkezdődött növekedés. Az első hat hónap során a behozatal és a kivitel volumene is erőteljesen, 19-20%-kal növekedett a megelőző év azonos időszakához képest. Az I. negyedévben az export 4 százalékponttal nagyobb mértékben nőtt, mint az import, a II. negyedévben viszont a behozatal volumenbővülése haladta meg a kivitelét. A III. negyedév folyamataira a növekedési ütem markáns csökkenése jellemző, amelynek ellenére a volumennövekedés még mindig kétszámjegyű. Összességében az első kilenc hónap alatt az export volumene 17, az importé 16%-kal nőtt a megelőző év azonos időszakához képest.

Beruházások

A nemzetgazdasági beruházások volumene 2004 III. negyedévében 12,7%-kal nőtt az előző év azonos időszakához, 3,2%-kal az előző negyedévhez viszonyítva. A 2004. III. negyedévi beruházások teljesítményértéke 996,4 milliárd forint volt. 2004 I.–III. negyedévében összesen 2518,3 milliárd forintot költöttek beruházásra.

A beruházási tevékenység III. negyedévi 12,7%-os növekedésén belül a gépberuházások 14,1%-kal az építési beruházások 12,7%-kal emelkedtek.

A beruházások teljesítményértékének növekedéséhez elsősorban a szállítás, raktározás, posta és távközlés 34,3%-os bővülése járult hozzá. E nemzetgazdasági ágon belül kimagasló az utépítési beruházások értéke. A több mint egynegyed súlyt képviselő feldolgozóipar 28,4%-os növekedésén belül a járműgyártás, a gép, berendezések, villamos gép, műszer gyártásának beruházása volt kiemelkedő. Az átlagos növekedéshez közeli a lakásépítéseket is magába foglaló ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás nemzetgazdasági ág (11,8%) beruházásainak bővülése.

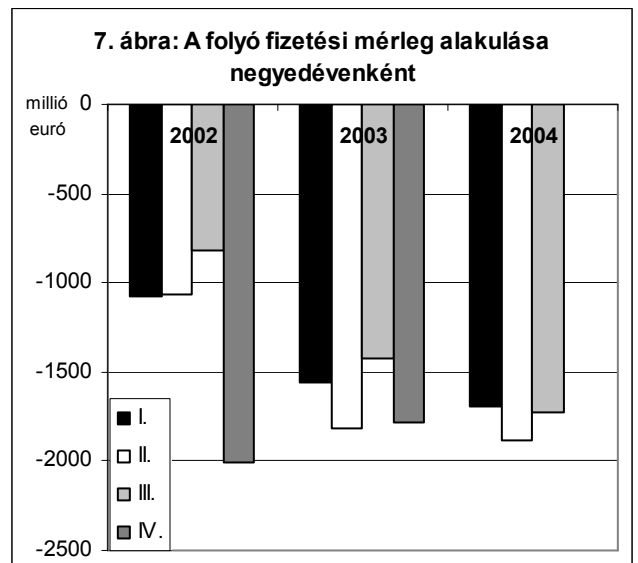
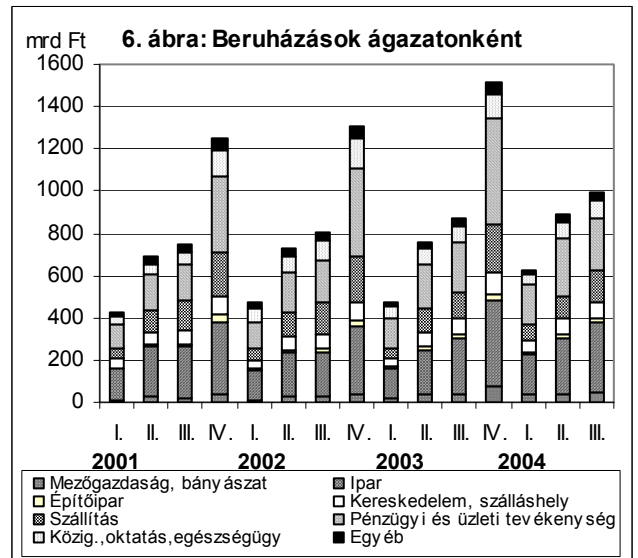
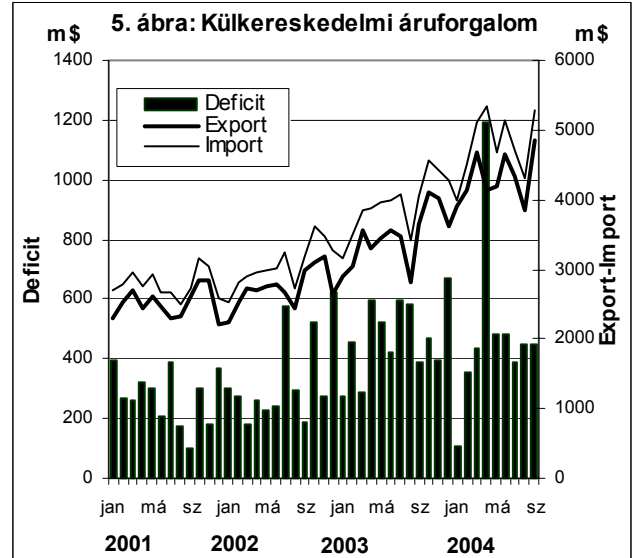
A kisebb súlyt képviselő nemzetgazdasági ágak közül a mezőgazdaság beruházásai 23,2%-kal elmaradtak a tavalyi év azonos időszakához képest. A mezőgazdasági beruházások értékét alapvetően befolyásoló támogatási rendszer az EU-csatlakozás következtében megváltozott, a támogatható beruházások köre leszűkült, értéke jelentősen csökkent.

Folyó fizetési mérleg

A negyedéves adatok alapján 2004. III. negyedévében a külfölddel szembeni nettó finanszírozási igény (a folyó fizetési mérleg és a tőkemérleg együttes hiánya) 1559 millió euró, ebből a folyó fizetési mérleg hiánya 1729 millió euró volt. A külső finanszírozás igényével szemben 1392 millió euró nem adóssággeneráló finanszírozás állt. A szezonális hatások kiszűrésével számított adatok alapján az ország nettó külföldi finanszírozási igénye az elmúlt nyolc negyedévben nem nőtt számottevően.

Államháztartás

Az államháztartás - helyi önkormányzatok nélküli - egyenlege az első tizenegy hónapban a prognózisnak megfelelően alakult, és a deficit 1435,1 milliárd forint lett.

Novemberben a hiány 106,5 milliárd forint volt. A központi költségvetés 11,6 milliárd forintos többlettel, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 116,3 milliárd forintos hiánnyal zártak. Az elkülönített állami pénzalapok egyenlege 1,8 milliárd forintos deficitet mutat.

A központi költségvetés bevételei 1,9 milliárd forinttal meghaladták a prognosztizáltat. A főbb adóbevételek összességükben a várakozásoknak megfelelően alakultak. A fogyasztáshoz kapcsolt adóbevételek, különösen az általános forgalmi adóbevételek meghaladták a prognosztizáltat. Előzetes tervek felett teljesültek az egyszerűsített vállalkozói adóbevételek, a vám és importbefizetések, valamint a bányajáradék bevételek. Ezzel szemben a társasági adóból, továbbá a személyi jövedelemadóból a vártnál némileg kevesebb folyt be. A társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak kedvezőtlenebb egyenlege a prognózisnál némileg alacsonyabb járulékbefvételek következménye.

A központi költségvetés a vártnál 6,4 milliárd forinttal költött többet. A prognosztizálnál kismértékben többet fizetett ki a költségvetés egyedi és normatív támogatásokra, fogyasztói árkiegészítésre, valamint családi támogatásokra és szociális juttatásokra. A helyi önkormányzatok támogatására és lakástámogatásokra novemberben kevesebbet használtak fel.

Árak

2004. novemberében az egyhavi átlagos *fogyasztói* áremelkedés 0,1% volt, 2003. novemberhez viszonyítva 5,8%-kal növekedtek az árak. Az év első tizenegy hónapjában átlagosan 6,9%-kal voltak magasabbak az árak, mint az előző év azonos időszakában.

A *mezőgazdasági* termékek termelői árszintje októberben 9,9%-kal alacsonyabb volt, mint egy évvel korábban. A kiemelkedően jó termés hatására a mezőgazdasági árak július óta csökkentek, melynek következtében már a január-októberi átlagos árindex is csökkenést (0,5%) mutat. Ennek hátterében egymással ellentétes folyamatok állnak: a növénytermesztési és kertészeti termékek ára 4,4%-kal csökkent, ellenben az állatoké és állati termékeké 4%-kal nőtt a tavalyi első tíz hónapoz képest.

Az *ipar* belföldi értékesítésének árszintje októberben 2004. szeptemberhez mérten 0,6%-kal, 2003 októberéhez viszonyítva 9,2%-kal emelkedett.

Adatok forrása: KSH;

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató, 2004 / december, Budapest

